

Ruta o Passejada de LA ROCA ENDIMONIADA

Datum: WGS84   Latitud: N 41° 50' 47,98   Longitud: S 1° 25' 44,68

Tot Vallferosa és realment frauosa i Fustagueras no podia ser d'altra manera; gairebé tots els trossos eren petits i de mal treballar, sobretot per als tractors i les collitadores. Amb el pas dels anys calia anar arreglant els camps de manera que les condicions de treball fossin millors. Un dels primers que vam arranjar fou "La Vinya" (any 1976). Així van quedar més a la vista i al descobert unes pedres que fins llavors eren de molt difícil veure. Es tracta d'unes roques amb un aspecte molt peculiar i que, fent cas del que han contat les generacions passades, es tracta de la roca endimoniada.

Segurament són milions d'anys els que la natura ha trigat a modelar aquesta roca, donant-li una capriciosa forma que, segons diuen, és la d'un cap de dimoni amb banyes incloses.

A prop del camí ral, a prop de la fortalesa romana i en temps passats, un lloc molt excusat.

Contava el meu avi que s'hi celebraven uns rituals demoníacs, tot aprofitant els petits passadissos entre les roques, les planelles i on també hi jugava un paper important la lluna, les seves fases i sobretot la lluna plena.

Hi havia persones que deien que estaven posseïdes pel dimoni i calia treure-se'l del cos, per la qual cosa s'arribava a fer barbaritats que, en alguns casos, portaven fins a la mort de la persona "posseïda".

D'altra banda contava el meu avi que, com la majoria de persones d'aquell temps, en èpoques de sequeres, pestes, malalties, guerres... pregaven en les esglésies al Bé, és a dir, als Sants, a la Mare de Déu, a Jesucrist i a Déu, amb plena fe, per donar gràcies o per aconseguir el seus favors i miracles. Per altra banda també hi havia una minoria de persones que, havent arribat a situacions extremes, feien pregàries al mal, al dimoni i als éssers de l'infern. Normalment es demanaven favors a canvi d'entregar l'ànima al diable quan un fos mort. Aquesta roca complia en aquests casos la funció de lloc de pregària.

VENDRE L'ÀNIMA AL DIABLE

La minyona de Cinca de Lladurs

Un cas que, per afectar a una casa de molt renom, encara es conserva en la ment de les persones de la comarca és el de Cinca de Lladurs. No és per casualitat que tinguin l'aigua al baluard de la casa!

Així conten que va succeir:

Les masies en general estan construïdes en llocs una mica elevats, de tal manera que l'aigua de consum diari queda apartada i fonda. Hi solia haver una bassa per a subministrar aigua per a la majoria dels usos, però l'aigua per beure calia anar-la a buscar a una font o rasa. Això era una feina rutinària i feixuga.

Com que Cinca de Lladurs era una casa forta, en temps antics ja tenien minyona, la qual era l'encarregada d'anar a buscar l'aigua cada dia a la font, amb dos grans cànirs i, com que a la casa hi havia tanta gent, a vegades hi havia d'anar dos cops. Un cert dia, molt cansada i abatuda, tornant carregada de la font, va dir: "entregaria l'ànima al diable si no em calgués anar més a buscar aigua", de tal manera que immediatament se li aparegué el dimoni i li digué que tornés cap a casa tranquil·la, que no hi hauria de tornar més, que l'endemà abans que el gall cantés tindria l'aigua a casa.

Aquella nit a Cinca ningú no va poder dormir, pim-pam, patim-patam, tota la nit un soroll continuat de cops i trastes. Tots ben esgarrifats i preocupats per l'enrenou, no entenien res del que podia estar passant al defora, fins que gairebé de matinada, ploricosa, la minyona va confessar a la mestressa el seu tracte amb el diable. La mestressa, que ja era gat vell, poc va trigar a dir: “corre ves a tirar una galleda d'aigua freda al gall”. La minyona, sense esme ni entendre res però cames ajudeu-me, va anar a tirar una galleda d'aigua freda al gall, que immediatament va arrencar a cantar sens parar encara en plena fosca. El resultat va ser que al diable encara li faltava uns metres per arribar l'aigua a casa, justament es trobava al baluard (on avui hi ha l'aigua). Així la minyona va poder salvar l'ànima perquè el gall va cantar abans d'hora i el diable no va poder complir el que li havia promès.

ELS FAMILIANTS

De la mateixa manera que el Bé i Déu tenen com a ajudants als sants, el mal i el diable tenen com a ajudants, entre altres éssers malèfics, els familiants.

Conten que a una gran finca dels redós a causa de les guerres i les pestes va quedar la mestressa sola al front de tot, desesperada i sense poder atrapar la feina per enlloc, va acabar per entregar-se al diable. En aquest cas el diable el que feia era enviar uns treballadors anomenats familiants que no paraven mai de treballar, de tal manera que mentre tenien feina tot anava bé, però en el moment que l'acabaven o no se sabia què més manar-los, se t'emportaven a tu a l'infern. La mestressa durant una temporada va anar bé, va sentir-se fortament alleugerida, ja que els familiants li feien totes les feines quotidianes de la pagesia i de la casa... després van arreglar la casa, van fer coberts, granges, van portar a pasturar i van cuidar els animals, fins i tot esplanar la finca, despedregar, fer llenya, feixos, carbó, boigues, boïcs... Però va anar passat el temps i ja no sabia què més fer-los fer; tot era fet, veia a prop la seva fi. Justament ara que tot estava bé i havia aconseguit refer la seva vida. A l'últim moment quan els familiants li reclamaven més feina, sabedors tots de la finitada situació, la mestressa amb una miraculosa espurna de picardia va donar-los un cistell perquè buidessin la bassa per a netejar-la. A la tardor, temps plujós, una bassa tan bona i gran com tenien va ser impossible, per més viatges que feien no aconseguien res, així al cap d'uns dies van desaparèixer i la mestressa va quedar deslliurada.

PERSONES ENDIMONIADES

La meva àvia era filla de Preixana i amb una memòria prodigiosa que potser li venia del seu avi, el qual era conegut amb el malnom del “memorion” (és una llàstima que aquesta memòria no l’hagi heretada jo, perquè així contaria infinitat d’històries que durant la meva infantesa ella m’explicava). En recordo, però, vagament alguna d’aquestes.

A Preixana hi havia una persona que portava de corcoll a tot el poble, a qui tothom temia. Sembla que ningú gosava embolicar-s’hi i que dominava el poble darrera la persiana o simplement des de casa seva. També explicava sempre la meva àvia el típic domini de les persones a través de ninots, amb agulles, tirant-los al terra, doblegant-los... Recordo un cas que deia que la persona endimoniada, pregada per un veí, va tirar un ninot daltabaix d’un balcó i a la poca estona es va saber que la persona a qui anava destinada la maledicció va morir per causa de la caiguda del balcó de casa seva.

El més sorprenent és amb la seguretat i certesa amb què la meva avia ho contava; per a ella no hi havia cap dubte, tot era cert, i talment et contagiava d’aquell esperit que no sabia si definir com de temor, sorpresa, alteració... en definitiva pell de gallina.

Tinc algunes llacunes, però intentaré explicar un cas ben original que recordo:

LA DONA QUE ES VA TRANSFORMAR EN UN GAT.

La Calcera de Preixana

No sé si avui encara existeix Cal Calcé, que és la casa de Preixana on vivia la Calcera, protagonista de la nostra història.

Al poble hi havia una humil donzella que feia temps estava preparant el seu aixovar per al seu desitjat i afortunat casament amb el més formós i millor hereu del poble. Per a l'ocasió i fent un gran esforç, va encomanar el vestit de núvia a una modista de Lleida. El dia abans de la cerimònia, mitjançant un veí del poble que tornava de Lleida, era quan havia de tenir el vestit, però el veí se n'oblidà. Mai es va saber si l'oblit va ser voluntari o no, perquè tot el poble estava remogut i envejós per aquell casament d'una noia tan humil amb un xicot que tenia tots els dons.

En aquells temps anar a Lleida i tornar podia suposar varis dies de camí. Així doncs la família de la núvia estava desesperada pensant què podia passar, segurament es desfaria el casament i serien la riota de tot el poble: *“Que ja es veia a venir, que no han pogut pagar el vestit i per això no els l' han donat, que ja se sap “gente con gente”, que si han volgut estirar més el braç que la màniga, que què s'han pensat, aquest noi es mereix un millor partit, que patatim que patatam...”*, ja ho veien tot perdut.

La Calcera era veïna i va notar l'angúnia de la núvia i la seva família, de manera que es va presentar a la casa quan ja llustrejava i sense gaires explicacions va dir-los que no es preocupessin perquè al matí següent tindrien el vestit. Dit el dit, davant els ulls de tota la família, sorpresos, aterrats o esperançats, de cop i volta, la Calcera es va transformar en un llampant gat que sortí per la finestra i a salts per sobre els teulats desaparegué de la seva vista en un tres i no res.

Aquella nit ningú va dormir, no sabien si plorar, si anar a trobar al nuvi i explicar-ho tot, si creure el que havien vist o si simplement era un mal son. El cas és que entre discussions, parlaments i dubtes les hores van anar passant i finalment es feu de dia. Els pares de la núvia, que eren una bona gent, van decidir anar a trobar a la família del nuvi, per explicar-ho tot, encara que sabien que probablement la família del nuvi no s'ho creuria i es desfaria el casori igualment. Apesrats i cap caiguts van obrir la porta de casa per emprendre el que se'ls feia un llarguíssim camí fins a la casa del nuvi. Però allí davant bo i palplantada, malcarada i amb veu ronca i imperativa, La Calcera *“on aneu?, que no us vaig dir res jo ahir al vespre o què?”* Amb el vestit a les mans, en va fer entrega i tornà cap a casa seva. Es diu que els pares de la núvia no van ser capaços d'obrir boca, tan sols passats uns dies van anar a agrair el que no van entendre mai.

Aquesta història va estar callada durant molt de temps fins que la nova parella ja havia format una família ben sòlida, tenien por de què tractessin a la família de la núvia de bojós. Però quan finalment va saber-se, a Preixana tampoc va sorprendre a molta gent, ja que ja se sabia de quin peu calçava La Calcera.

Com que jo tenia moltes ombres vaig preguntar als meus pares si recordaven més que jo i entre tots ha sortit el que he escrit. La meva mare al dir-me el que recordava també va afegir : *“sí, aquí dalt a La Sala de Llobera també n'hi havia una de dona així, que es transformava, i la gent quan hi parlava li deia “-valdria més que t'estiguessis a casa a treballar en comptes de brincar per les teulades fent mal!”*

En cada racó del nostre país hi ha hagut infinitat de fets i històries. La majoria estan morint en la ment de les persones més grans que ens van deixant.

Avui en dia tothom es riu d'aquestes històries, però jo recordo la cara i la certesa amb que els meus avis ho explicaven i, si he de ser franc, en molts moments tinc molts dubtes i, davant del dubte, el respecte. Al món, n'hi ha moltes de coses ben estranyes!